

Oriol Domènec Llavallol, 100 anys de pel·lícula

És l'any 1991 i jo, Albert Jürgens Mestre, acabo de començar la formació d'ORL (Oto-rino-laringologia) com a metge resident a l'hospital de Sant Pau de BCN, després de 6 anys de carrera a la facultat de Medicina del mateix centre universitari. És un moment de molta il·lusió, després de tot un any fent a contracor de soldat metge de lleva per a l'exèrcit espanyol. Hi arribo cada dia a les 8 del matí, després d'una caminada des de casa dels meus pares, al Carrer Nàpols 181, cantonada Consell de Cent, i travessant la plaça de la Sagrada Família. Inesperadament, una tarda torno a casa i la mare em diu, que "ha trucat la secretària del Dr Domènec i ha deixat dit que el truquis". Em quedo ben fotut perquè penso que m'ha trucat el catedràtic d'Anatomia Humana de la UAB, que també es deia Domènech i no hi entenc res. Un cop descartat que sigui el catedràtic, recordo que trigo a trucar-li perquè em malfio de trucades de suposats coneguts que, o són de l'OPUS o d'algun partit polític, i simplement et volen captar per a la seva causa. Després de molt rumiar, li torno la trucada uns dies després i em contesta una veu femenina que m'emplaça a tornar a trucar uns dies més tard, tant bon punt l'enigmàtic doctor hagi tornat de la Illa. I la pregunta que em faig aleshores és "de quina illa ha de tornar?". Vols dir que no ho has entès malament i ha anat a comprar a "Illa Diagonal", que feia poc que s'havia inaugurat? Ara bé, per anar de compres un no necessita dies sinó com a molt unes hores del seu temps.

Aquest va ser el primer contacte amb l'Oriol, via telefònica i sense posades en escena pròpies de l'alta burgesia. Dies després el vaig conèixer en persona a la seva consulta, a la Diagonal cara muntanya, entre Aribau i Montaner, a la zona alta de BCN. D'entrada la cosa impressionava per a un recent llicenciat en Medicina de la burgesia catalana vinguda a menys. El pis, molt gran i típic de l'Eixample del pla Cerdà, tenia la consulta situada en una gran sala d'estar amb biblioteca i a la sala d'espera s'hi accedia tot obrint una porta corredora. Impressionava el mobiliari de fusta bona i la biblioteca ben carregada de llibres, de colofó. No hi havia cap taula de metge o escriptori que presidís l'espai, sinó que hi havia un "living" o tresillo ben acollidor amb una tauleta baixa al centre per pendre el cafè envoltada de sillons, on còmodament hi seien els pacients i el metge, tots disposats al mateix nivell. Tot molt elegant és cert, però més propi del saló de casa de l'Oriol i gens propi d'una consulta mèdica dels anys 90. Em vaig quedar bocabadat: em preguntava si qui em convocava era realment un metge o era

un intel·lectual i, sobretot, què volia una persona així d'un simple recent llicenciat en Medicina. En aquest marc incomparable em vaig trobar a l'Oriol Domènec, assegut al tresillo, amb la seva pajarita, la seva mirada viva d'ulls clars, el seu somriure engrescador i habitual i la seva panxona de bon vivant, que de seguida es va dirigir a mí amb un "bon dia, Jürgen, a Vostè el volia conèixer". Sempre directe al gra i afectuós amb els qui l'envolten. Aquest va ser el principi d'una gran amistat, que ha conjuminat durant més de 30 anys el mestratge en molts aspectes, no sols professionals, sinó també en qüestions polítiques i principalment en aspectes d'actitud vital. Pel que fa al motiu per què em contactés i volgués conèixer'm, és que volia formar a un jove otorinolaringòleg que tingués coneixement de l'alemany. I així va ser, em donaria valuosíssims consells en la diagnosi de les malalties ORL i en tècnica quirúrgica de l'especialitat. Però un dels aspectes que sempre li he agraït més del seu mestratge és un dels més oblidats actualment a les facultats de medicina, la relació metge-malalt. Segons l'Oriol, el pacient vol que el tracti una bona persona i que li irradiï un xic d'empatia i humanitat. Vol sentir que el metge l'escolti com un amic. Penseu que abans la relació metge-malalt solia ser freda i distant, en gran part per manca de temps, però també perquè el metge sovint es considerava a sí mateix membre de la "classe mèdica". L'Oriol reclama un temps de visita de més de 30 minuts per malalt: el vaig veure visitar fins a una hora ben llarga per un pacient. Programa dues visites cada 1:30h i qui arriba abans, és atès primer. Després vaig veure el perquè de tant de temps esmerçat: perquè a alguns pacients els feia visites holístiques, és a dir, hi comptaven també aspectes biogràfics com a causa de conflictes o dolències aparentment orgàniques. De fet, algunes històries (sempre manuscrites i dictades per ell a la seva secretària), semblaven veritables relats literaris. Vaig descobrir que sabia molt de psicoanàlisi i que aconseguia fer diagnòstics del tot sorprenents en casos de causa purament psicològica, com poden ser les somatitzacions o les conversions histèriques. Quan amb ulls oberts de badoc vaig veure el què era capaç de fer en aquests casos gràcies a la hipnosi, semblava que ja no em sorprendria més. Però poc a poc, m'explicà el seu recorregut vital des dels anys quaranta, quan va tenir que marxar a l'exili argentí per les seves reivindicacions de la independència de Catalunya en plena dictadura franquista. Per a un noi a qui el seu avi matern (Josep Mestre Tintorer), secretari de'n Francesc Cambó, li havia estat arrabassat per la guerra civil, aquests temes no eren del tot desconeguts, però sempre havien estat tractats com un tabú en l'àmbit familiar. En aquella època em considerava d'esquerres i no nacionalista, però l'Oriol sense voler-ho, m'obrí els ulls i em convertí en independentista declarat. Després em sorprendria amb les aventures a l'Antàrtida, el segrest de la seva futura esposa amb fugida d'Espanya travessant el riu Miño nedant i tantes altres històries sorprenents amb l'Oriol Domènec de protagonista.

Vist en perspectiva de més de 30 anys d'amistat, l'Oriol no sols m'ajudà en la formació sinó que demostrà una gran generositat l'any 1995. Resulta que l'any 1989 havia tret el nombre 2 a les oposicions del MIR i havia triat la plaça de metge resident a l'hospital de Sant Pau per fer-hi la meva formació d'especialista en ORL i cirurgia cervicofacial. Però, un cop acabada la formació de 4 anys, em vaig quedar sense feina. En aquest moment de desànim, l'Oriol Domènec em va ajudar moltíssim, explicant-me com funcionava la medicina privada i convencent-me de iniciar la meva pròpia activitat privada, que d'entrada mai no m'hagués ni plantejat. Em donà una enciclopèdia de consells, molts d'ells amb anècdotes biogràfiques inestimables. Aquest és el moment de la meva vida què més em va ajudar. Per si no n'hi havia prou, se li acudí cedir-me la consulta de l'illa... la de Menorca. L'enigma de l'illa quedà ben aviat aclarit: l'Oriol tenia carnet de pilot d'aviació civil i un cop al mes volava a Menorca amb la seva avioneta, que tenia estacionada a l'aeròdrom de Sabadell, per anar a atendre a la seva munió de pacients menorquins. Hi vàrem anar plegats, però en vol regular, em vaig enamorar de l'illa i hi vaig exercir d'ORL durant 2 anys, on vaig fruit d'una medicina del tot gratificant, amb pacients tranquils i respectuosos i, sobretot, em va donar ales per a exercir la professió del tot sol, sense la comoditat de tenir a prop un professor expert en els casos difícils. Aquesta etapa va ser crucial per a aprendre a treballar com un professional fet i dret i per aprendre a saber portar la gestió de la consulta privada i així, l'any 1998, vaig poder començar a treballar a la prestigiosa Clínica Girona.

Durant tots aquests anys he vist com s'ha sapigut sobreposar a la demència i després la mort de la seva estimada dona, deu anys més jove que ell. En tots aquests anys no ha parat de sorprendre'm però no per anècdotes o heroicitats antigues, sinó actuals. Com ara fa uns deu anys, que es presentà un gèlid dissabte de febrer a la meva consulta de Figueres: era un dia rúfol, dels dies més freds d'aquell hivern i jo tenia febre, però això no ens va fer enrere ni a ell ni a mí per veure'ns. Fa 4 anys potser em va sorprendre més que mai, quan un dia laborable que treballava de tarda, tot escoltant el Matí Catalunya Ràdio, la periodista Mònica Terribas anuncià que tenia l'honor de poder entrevistar en directe al Dr Oriol Domènec, no perquè ella hagués contactat amb al personatge en qüestió per a conèixer'l millor, sinó perquè ell s'havia presentat a Catalunya Ràdio amb la intenció de fer una reparació històrica, per [desmuntar un "fake news" del 1938, segons el qual l'explosió del teatre Coliseum de BCN va ser obra d'un camió del bàndol republicà carregat de trilita](#)

. Explicà amb tota mena de detalls, que la massacre havia estat obra de l'aviació italiana en una mena de Gernika barcelonès. Una inquietud com aquesta d'anar a la ràdio per reparar una mentida franquista en una persona amb 96 anys sols pot ser obra d'una persona genial i generosa amb la humanitat i amb una vitalitat imparabile.

Ara bé, més sorprenent és la ironia que gasta quan explica la repressió patida en pròpia carn després d'haver aprofitat la victòria aliada de la 2a Guerra Mundial per iniciar una campanya de penjada de senyeres per BCN: "No érem 100, sinó 9 els activistes i dels nou la més activa una noia alemanya. Volíem demostrar al món que Catalunya seguia viva perquè estàvem convençuts que teníem Franco per a molts anys si ens quedàvem quiets a casa, esperant que els aliats acabessin amb el dictador". Quasi 70 anys després, en el [manifest del 12 d'abril del 2010](#), va deixar anar que com a conseqüència d'aquestes accions "havia conegut nou presons espanyoles, però que sols l'havien estovat en dues". Aquest sentit de l'humor tan sols el gasta gent molt especial, gent que deixen una empremta pregonada en els seus familiars estimats, els seus amics, els seus pacients i els seus compatriotes en lluita per un país lliure.

Visca l'Oriol Domènec, amic, mestre, company metge, filòsof, polític i cronista.